

Bedelfeesten in december

In de middeleeuwen stond de overheid toe dat in de maanden november, december en januari gebedeld mocht worden. Hoe en of daarop gehandhaafd werd, is niet echt bekend. Wel lees je soms dat verdachte individuen en 'schelmen' de stad uitgejaagd werden.

Met een cynische knipoog naar onze tijd valt vast te stellen dat bedelen nu het hele jaar moet en mag, kijk maar naar de voedselbanken en naar de verkopers van de Straatkrant.

Maar terug naar vroeger. Opvallend is het daarbij dat de jaarkalender van de kerk met heiligenfeesten de gezinnen en vooral de kinderen 'de winter door hielp'.

Het ontstaan van de Adventskrans

In het begin 19e eeuw was er onrust in de Duitse stad Hamburg. Er heerste vooral in de wintermaanden bittere armoede. De Duitse theoloog Johann Hinrich Wichern wilde daar iets aan doen en hij bekommerde zich om de kinderen uit arme gezinnen. Hij bouwde in 1833 net buiten de stad een boerenschuur die als onderdak moest dienen voor de kinderen. Tot op de dag van vandaag is dit gebouw in Hamburg nog altijd te bezoeken en staat het bekend als het 'Rauhes Haus'. Kinderen kregen hier te eten en volgden er lessen.

Johan Hinrich Wichern kreeg van de kinderen in de aanloop naar Kerst vaak de vraag 'wanneer is het Kerstmis?' Om de aanlooperperiode naar kerstmis duidelijk te maken, bedacht hij de Adventskrans. Hij maakte in 1839 met behulp van een wagenwiel en 19 rode en 4 witte kaarsen, de eerste echte Adventskalender. Iedere dag werd er één rode kaars aangestoken en op elke zondag één witte kaars. Zo wisten de kinderen iedere dag hoeveel nachten ze nog moesten slapen voordat het Kerstmis was.

Het feest van **Sint Nicolaas op 6 december** is zo'n feest om kinderen te verwennen. Over en weer worden geschenken gegeven en surprises gemaakt. In vroeger tijd een belangrijk moment in een armoedig kinderleven. Zelfs volwassenen deden en doen mee aan dat grote spel.

Onbekender in onze streken is het feest van de heilige **Lucia op 13 december**. Heel lang werd op die datum de Zonnewende (de kortste dag) herdacht. Vooral in Noord – Europa wordt dat feest nog volop gevierd. Lucia (Licht) wordt dan uitgebeeld door jonge meisjes in een witte jurk met een rode sjerp. Op hun hoofd dragen ze een krans van kaarsjes. Dat feest gaat gepaard met rijkelijk gevulde tafels waarbij iedereen welkom is. Ook in Italië en vooral op Sicilië wordt dit feest nog steeds gevierd en lijkt het op ons Sinterklaasfeest.

Natuurlijk is ook de viering van **Kerstmis op 25 december** jaarlijks een feest van geven en delen. Van de collectepotten van het Leger des Heils tot de duurste Kerstpakketten, het onderstreept de gedachte dat dit feest er is om het samen te vieren en al het lekkers met anderen te delen. De Christmas Carol van Dickens met als titel 'Scrooge' ontroert altijd nog.

Minder bekend is het dat het feest van sint **Stephanus op 26 december** in dit rijtje thuishoort. Er is zelfs onofficieel een werkwoord van gemaakt: 'steffenen'. Kinderen in Drenthe bezochten boerderijen, zegden een rijmpje op voor de koeien en kregen dan van de boerin een boterham. De jongemannen in Drenthe maakten op die dag een rondrit met hun paarden en kwamen dan meestal heel laat thuis.

Dat tot op de dag van vandaag op het feest van **Sylvester op 31 december** oliebollen en appelflappen worden gebakken, mag als bekend worden verondersteld. Dat onze dienstplichtige militairen uit 'Indië' het vuurwerk afgekeken hadden van de Chinezen en dat mee naar Nederland namen, weet wellicht niet iedereen.

HvR

